LT

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMA

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2008 m. lapkričio 13 d.

Lietuvos banko prašymu

dėl nutarimo, iš dalies keičiančio Kredito įstaigų privalomųjų atsargų taisykles, projekto

(CON/2008/66)

Įžanga ir teisinis pagrindas

2008 m. lapkričio 5 d. Europos centrinis bankas (ECB) gavo Lietuvos banko prašymą pateikti nuomonę dėl nutarimo, iš dalies keičiančio Lietuvos banko valdybos 2002 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 38 patvirtintas Kredito įstaigų privalomųjų atsargų taisykles, projekto (toliau – nutarimo projektas). Kai kuriuos nutarimo projekte numatytus pakeitimus, pirmiausia privalomųjų atsargų normos sumažinimą nuo 6 % iki 4 %, Lietuvos banko valdyba priėmė 2008 m. lapkričio 6 d. ir jie nedelsiant įsigaliojo.

ECB kompetencija teikti nuomonę yra grindžiama Europos bendrijos steigimo sutarties 105 straipsnio 4 dalimi ir 1998 m. birželio 29 d. Tarybos sprendimo 98/415/EB dėl nacionalinių institucijų konsultavimosi su Europos centriniu banku teisės akto projekto nuostatų klausimais[1] 2 straipsnio 2 dalimi, kadangi nutarimo projektas yra susijęs su euro neįsivedusios valstybės narės pinigų politikos priemonėmis. Vadovaudamasi Europos centrinio banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmu sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

1. Nutarimo projekto tikslas

1.1 Nutarimo projekto tikslas yra: a) išlaisvinti dalį kredito įstaigų išteklių, leidžiant joms naudoti jų turimus tinkamus vertybinius popierius privalomųjų atsargų reikalavimams įvykdyti; ir b) sudaryti kredito įstaigoms lankstesnes likvidumo valdymo sąlygas.

1.2 Konkrečiai, nutarimo projekte siūloma pakeisti privalomųjų atsargų sudėtį, t. y. leisti kredito įstaigoms laikinai, iki 2009 m. balandžio 23 d., iki 50 % privalomųjų atsargų laikyti tinkamais vertybiniais popieriais, kurių tinkamumo kriterijai apibrėžti siūlomame naujame Kredito įstaigų privalomųjų atsargų taisyklių 3 priede.

2. Bendros pastabos

2.1 Dėl jau įsigaliojusio privalomųjų atsargų normos sumažinimo nuo 6 % iki 4 %, ECB supranta paskubintos procedūros poreikį. Tačiau tai nepažeidžia nacionalinių institucijų pareigos pagal Sutarties 105 straipsnio 4 dalį konsultuotis su ECB dėl teisinių nuostatų, priklausančių jo

1 OL L 189, 1998 7 3, p. 42.

kompetencijai, projekto. Todėl ECB būtų dėkingas, jei būsimas konsultacijas gautų anksčiau, net ir dėl pradinių teisės aktų projektų, kad turėtų daugiau laiko nuomonei parengti.

2.2 ECB pažymi, kad nors euro neįsivedusios valstybės narės išlaiko savo įgaliojimus pinigų politikos srityje, vis dėlto joms yra naudinga siekti suderinamumo su Eurosistemos standartais, kad tose valstybėse narėse esančios kredito įstaigos galėtų susipažinti su privalomųjų atsargų reikalavimais, kurie bus joms taikomi įvedus eurą. Ankstesnėje nuomonėje dėl Lietuvos privalomųjų atsargų sistemos[2] ECB ypač pabrėžė poreikį toliau derinti Lietuvos privalomųjų atsargų sistemą su Eurosistemos standartais. Visų pirma ECB atkreipė dėmesį, kad Lietuvos kredito unijoms taip pat turėtų būti taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai[3]. Taigi pažymėtina, kad visos pastabos, kurias ECB yra pateikęs dėl Lietuvos privalomųjų atsargų sistemos, vis dar galioja.

3. Konkrečios pastabos

3.1 Nutarimo projektu siekiama laikinai pakeisti privalomųjų atsargų sudėtį Lietuvoje, t. y. kaip alternatyvą lėšų laikymui atsargų (atsiskaitymų) sąskaitose, iki 50 % privalomųjų atsargų leisti laikyti kredito įstaigos vertybinių popierių sąskaitose, kuriose yra tinkami vertybiniai popieriai.

3.2 Nors ECB supranta, kad šia laikina priemone siekiama išspręsti esamą įtampą pinigų rinkoje, ECB nori pateikti šias pastabas. Pirma, kyla klausimas, ar ši priemonė atitinka privalomųjų atsargų sistemos, t. y. pinigų rinkos valdymo ir pinigų kontrolės funkcijų vykdymo priemonės, paskirtį. Antra, ši priemonė gali padaryti poveikį Lietuvos banko balanso rizikos valdymui. Trečia, vertybinių popierių naudojimas kintamomis dalimis daliai kredito įstaigos privalomųjų atsargų reikalavimų įvykdyti taip pat gali sudaryti sunkumų privalomųjų atsargų sistemoje dėl tokių privalomųjų atsargų, laikomų Lietuvos banke, pobūdžio. Be to, siūlomos priemonės atžvilgiu Lietuvos bankas ir kredito įstaigos turėtų taikyti griežtas kontrolės priemones, kurios nutarimo projekte nėra numatytos. Ketvirta, ECB pažymi, kad privalomųjų atsargų reikalavimams įvykdyti naudojami vertybiniai popieriai būtų įskaitomi jų nominaliąja verte. Nors tokius apskaičiavimus gana lengva įgyvendinti, ECB pažymi, kad vertybinių popierių nominalioji vertė gali žymiai skirtis nuo jų rinkos vertės laikymo laikotarpio pabaigoje, ypač finansinių krizių laikotarpiais. Todėl toks mechanizmas gali reikšti žymių subsidijų teikimą kredito įstaigoms ir taip sukelti iškreipimus vertybinių popierių rinkose.

3.3 Galiausiai ECB pažymi, kad nutarimo projekte pateiktas pasiūlymas žymiai skiriasi nuo Eurosistemos privalomųjų atsargų reikalavimų sistemos. Tokie dideli skirtumai turės būti panaikinti Lietuvai įsivedant eurą.

---

2 Žr. 2005 m. balandžio 1 d. ECB nuomonę CON/2005/8 Lietuvos banko prašymu dėl nutarimo projekto dėl privalomųjų atsargų reikalavimų kredito įstaigoms. Šią nuomonę galima rasti ECB tinklavietėje: www.ecb.europa.eu.

3 Ypač žr. ECB nuomonės CON/2005/8 14 punktą, kuriame ECB pabrėžė, jog Lietuvos kredito unijos tenkina kredito įstaigos apibrėžimą Konsoliduotos bankininkystės direktyvos prasme, ir todėl, Lietuvai įsivedus eurą, Eurosistemos privalomųjų atsargų reikalavimai joms bus taikomi.

Ši nuomonė bus skelbiama ECB tinklavietėje.

Priimta Frankfurte prie Maino 2008 m. lapkričio 13 d.

[parašas]

ECB pirmininkas

Jean-Claude TRICHET